

JUTRANJE NOVO

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

lačano do:
P. n. Vseučiliška knjižnica
Obvezni izvod.
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10 —, po pošti Din 12 —, inozemstvo Din 20 —

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravišтво: Marjlin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglasi po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.

Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem č.k. uradu št. 13.238.

Kancelar dr. Seipel v Beogradu.

Kancelar avstrijske Zvezne republike je šel torej v Beograd. Svečano bo tam sprejet in važna vprašanja bodo reševali. Na objavljenem sporedu so samo gospodarska vprašanja in nič ne moremo gotovega reči, ali se visoka gospoda dotakne tudi obojestranske ureditve manjšinskih narodnih in političnih interesov.

V gospodarskem oziru je treba prav mnogo urediti. Sosedje smo, naša skupna meja je zelo dolga in važni so interesi, ki obojestransko silijo čez to mejno črto. Ne bomo ponavljali znanih dejstev, da more Jugoslavija svoje pridelke najbolje prodajati v Avstrijo in skoraj edino v Avstrijo, kakor tudi ve, da je bila Avstrija tudi zadnje čase naš glavni zalagatelj z industrijskimi izdelki, in to kljub vsem oviram in težkostem, ki jih je vedoma in zlo miselno delal demokratski režim v Jugoslaviji. Demokratski režim, pravim, kati vse ne umnosti, ki so uničevale medsebojni promet in delale obupne težave ob meji, so bile izrodek demokratskih bolnih možgan pod patronanco Svetozarja Pribičevića in njegovih somišljenikov iz Slovenije in Hrvatske. Radikalci so žal prepustili demokratom prosto roko. — Nečemo nikakih veza za Svabamale: je bila izdana parola že od demokratskih voditeljev »Narodnega Večja« v Zagrebu in pozneje od vlade v Beogradu. — Zato smo izgubili do zaključka senzeremskih pogodb milijardne vrednosti ob začasnih likvidacijah ogromnega vojnega materiala. Čeli so bili drugačni tiči, ter so lepo vozili domov vlak za vlakom, polnim vojnega in drugega materiala.

Ali se posreči sedanjim radikalni vladi popraviti vse dosedanje demokratske grehe? Morda!

Vsekakor pa moramo pozdraviti Seiplov dohod v Beograd kot prvi večji korak do urejenih gospodarskih in zlasti medsebojnih trgovskih odnošajev med obema državama.

Ali obe državi imata urediti med seboj tudi marsikako politično vprašanje, ako hočemo, da bodo medsebojni prijateljski odnošaji tudi res odkritosrčni in trajni. Mednarodni položaj kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ni ravno zavidanja vreden. To ve pri nas vsak otrok, kakor tudi, kje nam preti največja nevarnost in zakaj. Prav zato pa bi nas resnično prijateljski odnošaji z Avstrijo oprostili marsikake težke skrbi, ker bi nam ne pretilo kako usodepolno iznenadenje za hrbtom, kakor se je zgodilo bratom Srbom od strani Bolgarske.

Edin črn oblak, ki bi mogel zatemniti jasno nebo nad obema sosedoma, je mogoče kaj lahko razpršiti. To je ureditev pravic naših manjšin: Koroških Slovencev, gradiščankin Hrvatov in naših nemških kolonij.

»Koroški Slovenci« je v zadnji številki našel zahteve slovenskega ljudstva v Avstriji. Znae so in jih ne bom ponavljali. Isto velja mutatis mutandis za gradiščanske Hrvate, le s to spremembo, da Hrvatje svoje šole imajo in veljavni zakoni jim tako šolo ščitijo. Kaj je tu potrebno, povem o drugi prihodki.

Glavno načelo za vsak sporazum mora biti: reciprociteta. Kar uživajo nemški kolonisti v Jugoslaviji, morajo dobiti, v kolikor se nimajo, tudi Slovenci in Hrvatje v Avstriji. Ti poslednji nečejo nikakih dobrot ali celo privilegijev, marveč zahtevajo edino to, kar jim tiče po običajnih naravnih zakonih in celo po določenih sanzeremskih mirovne pogodbe, in isto toliko privoščijo Nemcem v Jugoslaviji.

Vlada v Beogradu ima priložnost, da z enim mahom reši slovensko in hrvatsko vprašanje v Avstriji. Pričakujemo, da se to tudi zgodi. Čim prej, tem bolje.

Te moje vrstice naj sine erta et studio uvažujejo tudi tisti strankarski zastepljeni rejaki v Mariboru, Celju in drugod, ki zadnje čase v svoje volilne namene uprizarjajo v bistvu nesmiselno gonjo proti domačim državljanom nemške narodnosti. Iz gotovega vira vem, da je ves material o teh znanih dogodkih kronološko zbran in da bo uporabljen z znano nemško temeljitostjo in tendencioznostjo v Društvu narodov, ko bodo obravnavali o narodnostnih manjšinah. To je strašno, kako bo material abizal naše pravice pri-

tožbe iz Italije in iz Koroške. To so — zločini nad našim narodom v neosvojenih zemljah! Ko se vse to dejanski

izkaže, tedaj bo pal bič resnične ljudske jeze nad vami — hazardisti z najsvetejšimi našimi svetinjami! A. G.

Volilno gibanje.

POTOVANJE MIN. PREDSEDNIKA PAŠIČA IN FINANČNEGA MINISTRA STOJADINOVIČA V SLOVENIJO. — RADICEVSKE KANDIDATURE.

Beograd, 21. febr. (Z) Snoči od 6. do 8. ure je imel glavni odbor Narodne radikalne stranke sejo, katere so se udeležili predsednik vlade Nikola Pašić ter vsi ministri, ki se nahajajo v Beogradu. Razprava je v glavnem veljala poravnavi zadnjih nesoglasij, ki obstajajo glede kandidatur. Razpravljali so o kandidaturah v mestu Beogradu ter v moravskem, kragujevaškem, mostarskem in nekaterih drugih okrožjih, kjer sta postavljeni dve ali celo tri radikalne kandidatne liste. Najdelj so se mudili pri poravnavi nesoglasij med Nastasom Petrovičem in Veljo Popovićem v moravskem volilnem okrožju. Seje se je udeležil tudi kandidat Nastas Petrovič, ki je izporno poročal o razmerah v svojem volilnem okrožju. Nadalje se je prečitela brzjavka Pere Ivaniševića, nosilca samostojne radikalne liste v mostarskem okrožju. Ivanišević uverava v svoji brzjavki, da so on in vsi kandidati na njegovi listi pristajali politike Nikole Pašića. Razpravljali so tudi o listi neodvisnih radikalcev in o stališču, ki naj ga Narodna radikalna stranka zavzame v tem pogledu. Jutri ima glavni odbor plenarno sejo, na kateri pade definitivna odločitev v vseh teh vprašanjih. Določili bodo tudi besedilo proglasa Narodne radikalne stranke na narod in programi volilne agitacije. Začetkom marca začne stranka z živahno agitacijo na vseh straneh. Vsi ministri se bodo razšli v notranjost države. V Beogradu ostaneta le en ali dva ministra, da rešujeta tekoče zadeve. 4. marca odpotuje predsednik vlade Pašić s finančnim ministrom dr. Stojadinovićem v Slovenijo. V spremstvu ministra dr. Zupaniča, ki se sedaj mudi tamkaj, bo sta prepotovala vsi Slovenijo in gorila na volilnih shodih. Dne 11. marca gre ministrski predsednik na volilno agitacijo v Srem.

Beograd, 21. febr. (Z) Narodna radikalna stranka je prijavila svoje kandidatne liste v vseh 55 volilnih okrožjih.

Francija in evropski položaj.

Pariz, 21. febr. Francoski listi se bavijo s političnim položajem v Evropi in menijo, da porušena zadeva ni več taka, da bi zahtevala posebno pozornost. S potrpežljivostjo in odločnostjo se bo dalo to vprašanje rešiti. Nevarnost, ki največ grozi zaveznikom v Evropi in v Orijentu. Listi opozarjajo soglasno na to, da je vlada v Moskvi izročila vladi v Kovnu noto, v kateri zagotavlja moskovska vlada litvanski svoje simpatije. Omenja tudi, da bi bilo zelo nevarno, ako se odstopi železnica Grodno — Vilna Poljski.

Pariz, 21. febr. (K) Tardieu razpravlja v »Echo Nationale« o govoricah, da Poincare noče več govoriti v parlamentarnem odboru za zunanje

stvari in izjavlja, da bi bil ta sklep ministrskega predsednika popolnoma upravičen, ker je bil odbor dolžan molčati o izjavah ministrskega predsednika, ki je izrečno poudarjal, da mora zadeva ostati tajna. Izdan pa je bil komunique, ki je v vseh točkah nepravilen. Poročilo, ki bi se bilo moralo nadaljevati prihodnji ponedeljek, ni sledila nobena debata. Ni torej res, da bi bil odbor za zunanje zadeve zavzel stališče k izjavam ministrskega predsednika in bi mu bil izrekel zaupanje. Neodpustljivo je tudi, da so se objavile številke, ki jih je navajal Poincare v svojem zaupnem poročilu. Tardieu zahteva, da se uvede preiskava in da se komunique popravi.

Poskusni bombni atentat v Budimpešti.

Budimpešta, 21. febr. (K) Med debato o inženjerski naredbi se je dogodila v narodni skupščini v kuloarijih razburljiva scena. Nestrankarski poslanec Hogya, kateremu so med sejo opozicijski, zlasti poslanec Drozdý delali porogljive medikse, se je približal Drozdýju in ga udaril s pestjo večkrat po obrazu. Drozdý se mu je zoperstavil in ga je tudi s svoje strani udaril po lici. Več poslancev je temu prizoru storilo konec. Poslanec Drozdý je hitel v zbornico, kjer je bila debata prekinjena in je javil narodni skupščini kršitev svoje imunitete po poslancu Hogyju in zahteval zanj strogo kazen. Pritožba je bila izročena imunitetnemu odboru.

Budimpešta, 21. febr. (K) Snoči je bil oddan v uredništvu »Az Est« za glavnega urednika in na stanovanju poslanca Rassaya po en paket. Ker sta se zdeli prejemnikoma sumljiva, sta bila izročena policijskemu ravnatelstvu, kjer so ju izvedenci odprli. Vsak paket je vseboval vojaško ročno granato, ki je bila vložena v škaflo za kopriva. Na lističu je bil napis »Se-

Naši odnošaji z Avstrijo.

Beograd, 21. febr. (Z) Danes ob 6. uri popoldne je dospel v Beograd z brzovlakom z Dunaja avstrijski zvezni kancelar dr. Seipel z zunanjim ministrom dr. Grünbergerjem in raznimi referenti in strokovnjaki. Na kolodvoru so avstrijske goste pozdravili predsednik naše delegacije za pregovore z Avstrijo, zunanji minister dr. Ninčić, član naše delegacije, nadalje avstrijska kolonija v Beogradu in člani avstrijskega poslaništva.

Beograd, 21. febr. (Z) Danes popoldne je posetil zunanji minister dr. Ninčić ministrskega predsednika Pašića in je z njim konferiral o jutrišnjem sestanku z avstrijskim zveznim kancelarjem dr. Seiplom.

Beograd, 21. febr. (Z) Danes popoldne je ministrski predsednik Nikola Pašić sprejel trgovskega ministra Omeroviča, s katerim je razpravljal o pogajanjih z avstrijsko delegacijo, ki se začne jutri popoldne o vzpostavitvi tesnejših trgovinskih odnošajev med obema državama. Minister Omerović je razložil predsedniku vlade program

razprav z avstrijsko delegacijo, v kolikor se tičeje njegovega resorsta.

Beograd, 21. febr. (Z) Za predsednika naše delegacije za porazgovore z Avstrijo je določen zunanji minister dr. Ninčić, za člane pa pravosodni minister dr. Marković, pomočnik zunanjega ministra Panta Gavrilović in naš poslanik na Dunaju Tiča Popović, za strokovnjake posameznih ministrstev pa Arangeljović, Subotić, Vigele, polkovnik Bošković, Deroko, Velja Lazarević, Fotić in Kugler.

Beograd, 21. febr. (Z) Jutrišnjega banketa, ki ga priredi ministrski predsednik Pašić na čast avstrijskemu zveznemu kancelarju dr. Seiplu, se udeležijo vsi aktivni ministri, nadalje ministr na razpoloženju Svetozar Pribičević in Ljuba Davidović, predsednik Narodne skupščine dr. Edo Lukinić, adjutant kralja Aleksandra general Hadžić, guverner Narodne banke Vajfert, predsednik trgovske zbornice, župan beograjski, člani avstrijskega poslaništva v Beogradu ter člani in strokovnjaki delegacije za razprave z Avstrijo, vsega skupaj 60 oseb.

Nove italijanske „tehnične ovire“.

Trst, 21. (Z) Preko Trsta imajo odpotovati v Opatijo italijanski člani parlamentarne komisije za evakuacijo tretje zone v Dalmaciji in Sušaka, kakor to določajo s. margheritske konvencije. Po brzjavki iz Trsta pa so se v zadnjem hipu pojavile gotove tehnične ovire, vsled česar italijanska delegacija ni mogla odpotovati v Opatijo. Zaradi teh tehničnih ovir se je tudi odgodila izmenjava ratifikacij, dasi je italijanski kralj že podpisal konvencije. Ker se pa mora izprazniti Sušaka in tretje zone

izvršiti avtomatično po izmenjavi ratifikacij, zato so izmeno odgodili, dokler partetna komisija ne bo popolnoma sestavljena in bo mogla redno nadzorovati evakuacijo. V poučenih krogih se govori, da bo italijanska vlada storila vse potrebno, da se te tehnične ovire še ta teden odstranijo in da se bo potem mogla partetna komisija pravčasno sestati v Opatiji, nakar se bo takoj začela izpraznitev tretjega pasu v Dalmaciji in Sušaka.

Važna posvetovanja.

Beograd, 21. febr. (Z) Včeraj popoldne sta bila pri predsedniku vlade Pašiću minister ver Ljuba Jovanović in notranji minister Vujičić. Razpravljali so o zadevah Narodne radikalne stranke. Kasneje je prišel k g. Pašiću tudi zunanji minister dr. Ninčić, ki mu je poročal o svojem prejšnjem sestanku z angleškim poslanikom na našem dvoru. Kakor se doznava iz poučenega vira sta dr. Ninčić in angleški poslanik namreč govor o eventualnih komplikacijah v Trakiji, kakor tudi o vstopu Grčije v malo antanto. Razpravljala sta tudi o drugih važnih zadevah, o čemer pa javnost ni mogla zaznati ničesar.

Izid procesa proti grofu Karoliju.

Budimpešta, 21. febr. (K) Sodišče v Budimpešti je razglasilo danes razsodbo v imovinski pravdi zoper grofa Mihaela Karolija. Po tej razsodbi pripade celo premoženje grofa Karolija zaradi veleizdaje madžarski državi. Nekaznivost, ki je v trianonski mirovni pogodbi določena za politične prestopke, se ne more uporabljati za ta primer, ker je v zakonu o artikulaciji trianonske mirovne pogodbe glede veleizdaje napravljena izjema.

NOVI ITALIJANSKI KONZUL V SARAJEVU.

Beograd, 21. febr. (Z) »Vreme« poroča iz Sarajeva, da je tjakaj dospel novi italijanski konzul Leo Marcello Zuccolini iz Rima. Sedaj odpotuje v Beograd po svojo eksekvaturu, nato se pa povrne na svoje novo mesto v Sarajevu.

ČEŠKOSLOVAŠKO - MADŽARSKA TRGOVSKA POGAJANJA.

Budimpešta, 21. febr. (K) V ministrstvu za zunanje pole so se danes obnovila pogajanja z delegati českoslovaške republike, ki veljajo sklepanju dogovora o izmenjavi blaga in ki so se v decembru prekinila vsled raznih ovir in so se mogla še-le sedaj nadaljevati.

ODPRAVLJENE ZASTAVŠČINE.

Dunaj, 21. febr. (K) Po oficijelnem sporočilu, ki je prispelo semkaj, je reparacijska komisija odpravila zastavščine v zmislu načrta Društva narodov tudi na dolgoročno posojila. Isto je storila tudi italijanska vlada glede kredita 70 milijonov, in sicer pod istimi pogoji kakor francoska vlada glede svojega kredita.

Konferenca o južni železnici.

Rim, 21. febr. (K) Odbori, ki jih je izvolila konferenca južne železnice, so pričeli svoje delo. Že par dni je v Rimu tudi odposlanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, čigar člana sta med drugimi poslanik dr. Otokar Rybář in načelnik Avramović. Danes se je vršila plenarna seja konference, v kateri so se obravnavale od odposlanstev posrednih držav in od južne železnice stavebene propozicije in izpreminjevalni predlogi. Razprave hitro napredujejo. Upajo, da pride že v prihodnjih dneh do sporazuma v glavnih vprašanjih.

PROCES PROTI ATENTATORJEM V BUKAREŠTI.

Bukarešta, 21. febr. (K) Včeraj je pričel pred tukajšnjim vojnim sodiščem proces proti madžarskim atentatorjem, ki so obdolženi, da so svoječasnno poskušali napad na romunskega kralja. Obtoženci, sedem po številu, pripadajo družtvu probujajočih se Madžarov.

BOLJŠEVIŠKA JUSTICA.

Riga, 20. febr. (K) Po poročilih iz Moskve, je obsodilo najvišje sodišče polkovnika Svejčevskega, ki je bil obdolžen udeležbe na poskušnem umoru Ljenuina, na smrt.

Današnje prireditve

V Ljubljani:

Drama in opera radi pogreba dr. Ivana Tavčarja zaprto.
Kino Matka: »Pomperl na smučeh«.
Kino Tivoli: »Hijene sveta« 1. del.
Kino Ideal: »Črne oči« Carmel Hayers.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Gostovanje baletnega ansambla zagrebske opere«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Karlovski cesti.

Českoslovaški gen. konzulat, Breg št. 8, I. nadst.

Francoski konzulat: »Kreditna banka« IV. nadstropje.

Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4, II. nadst.

Italijanska delegacija, Zrinjskega sešta št. 3, I. nadst.

